

1. Voorbij de naïviteit: er zijn dieven en rovers!
Nederland is de naïviteit voorbij. Dat kun je wel zeggen als je de balans opmaakt van de afgelopen jaren. Na Srebrenica weten we voorgoed dat er met schurken niet te onderhandelen valt. Tirannen willen maar één ding: en dat is al hun tegenstanders vermoorden. Na de moorden op Pim Fortuin en Theo van Gogh hebben we afscheid moeten nemen van de mythe dat ons land veilig is, dat hier geen grote boeven rondlopen. Nu gooien mensen een stoeptegel en een zak puin van een viadukt, voltrekt onzinnig vandalisme, en een mooi mensenleven is opeens afgebroken. Deze week hoorden we hoe een groep kinderen (kinderen!) een meisje van 13 heeft verkracht. Jarenlang leefden we in een soort roes. Als je nou maar eerlijk met elkaar omgaat, dachten we, dan valt het allemaal wel mee. De politie kan met praten een hoop oplossen, en met een goede therapie kom je een heel eind. Ten diepste valt het wel mee, het kwaad. Maar we zijn hard wakker geschud.

Johannes 10, het hoofdstuk over de goede Herder, kun je ook met zo'n roze bril op lezen. Je ziet dan een lieflijk tafereeltje voor ogen, met een herder en allemaal lieve schaapjes eromheen, die heel fijn aan het grazen zijn. O zo schattig allemaal. En ik moet u eerlijk zeggen: toen ik dit gedeelte koos, een paar weken geleden, toen dacht ik: 'Dat is wel mooi, zo in zo'n bevestigingsdienst, over de goed Herder, met Zijn kudde, dat is vrolijk en feestelijk en positief.'

Maar als je dit gedeelte goed leest, dan is het helemaal niet zo gezellig en gemoedelijk allemaal. Nee, het is juist heel confronterend! We hadden in Nederland nooit naïef hoeven worden, want hier laat Jezus het al duidelijk zien: er is een strijd tussen goed en kwaad, een diepgaand conflict tussen mensenvernietigers en mensenredders. Of liever: tussen mensenvernietigers en dé Mensenredder. Jezus waarschuwt met een diepe passie voor het valse, onverdunde kwaad. Zo zet Hij meteen al in (vers 1): 'Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u (oftewel: Luister goed, Ik bind het je op het hart!), wie niet door de deur de schaapskooi binnenkomt, die is een dief en een rover, maar wie door de deur binnenkomt, is de herder der schapen.'

Als ouder bind je je kinderen op het hart: 'Denk erom Jantje, nooit met vreemde mannen meegaan! Ook niet als ze je een snoepje geven, of als ze zeggen dat je moet van mij. Zul je het beloven? Nooit doen!' En hoe gek het ook klinkt: twee eeuwen geleden deden ouders dat ook al. Daarom werd dat verhaal van die rattenvanger van Hamelen verteld. Want de moraal van het verhaal was: 'Denk erom, ga nooit zomaar met iemand mee!' En hier, twintig eeuwen geleden, zegt Jezus het! 'Let goed op! Want er zijn dieven en rovers! Ze proberen naar binnen te klimmen, over de muur van de schaapskooi, om schapen te stelen. Maar Ik ben de goede Herder. Ik zorg voor Mijn schapen. Ik ken ze bij hun naam, en zij kennen Mij.'

2. Maar er is ook een goede Herder: de deur van de schaapskooi

Op het eerste gezicht is het een beetje vreemd, dat het beeld dan opeens verspringt. Eerst zegt Jezus: 'Ik ben de herder', en dan zegt Hij, in vers 7: 'Ik ben de deur van de schapen.' En even later zegt Hij weer, in vers 11: 'Ik ben

de goede Herder.' Loopt dat nou zo raar door elkaar? Hoe zit dat?

Nou, dat is minder ingewikkeld dan het lijkt. Want de deur, waar Jezus over spreekt, dat is niet een houten deur, of een ijzeren poort, nee, die deur, dat is de herder zelf! Als alle schapen veilig en wel in schaapskooi binnengekomen zijn, dan gaat de herder in de opening liggen. Hij zelf is de deur. Hij staat met Zijn leven in voor de veiligheid van de schapen. Hij vecht als een leeuw voor zijn schapen. Als iemand die schapen ook maar iets wil doen, dan zegt die herder als het ware: 'Over mijn lijk!'

'Ik ben de deur,' zegt Jezus in vers 9, 'als iemand door Mij binnenkomt, zal hij behouden worden.' Hoezo dan, kunnen de schapen ook door een ander naar binnen komen? Jazeker! Vers 10: 'De dief komt niet dan om te stelen en te slachten en te verdelgen.' Die dief kan over de muur klimmen, maar die dief kan zich ook voordoen als een goede poortwachter, een goede deur, die de schapen naar binnenlokt. En als ze dan eenmaal binnen zijn, haha... dan zit ze in de val, als... ratten.

3. Welke dief is vandaag actief?

Wat zijn nou dieven, vandaag de dag? Zal ik u eens een paar dieven noemen? Nou, wat dacht u van het geld? Een goede vriend van ons, een heerlijk mens, was tot zegen van heel veel mensen. Hij had een leuke vrouw, een goed huwelijk, was ouderling in de kerk. Totdat hij als advocaat in de wereld van de glitter en de glamour terecht kwam, en meegezogen werd in een wereld die van God afleidde. Het resultaat? Een gebroken huwelijk, en heel veel ellende. Ik las in de krant over een man in Portugal, die een gigantisch bedrag won in de lotto, ik dacht iets van 42 miljoen euro of zo, fenomenaal. En wat zei die man: 'Kon ik maar terug! Niemand om me heen is meer oprecht. Het gaat mensen niet meer om mij, maar om mijn geld. Ik kan niemand meer vertrouwen! En mijn dochtertje moet met een bodyguard naar school, omdat ze anders de kans loopt om ontvoerd te worden.'

Geld, een dief van relaties, van eerlijkheid, openheid, vreugde.

En nog eens een andere dief: de ideologieën, waardoor mensen zich laten meeslepen. Extremisme, fanatisme, of dat nou van de éne kant komt of van de andere kant. Mensen die denken dat haat leidt tot een betere wereld. Je kunt je o zo gemakkelijk mee laten slepen. 'Verdonk moordenares' stond er deze week op een spandoek. En andersom: 'Het hele zootje moet het land uit.' Alsof het niet gaat om het récht! Het kwáád moet gestraft worden, en niet een huidskleur. Het extremisme, het is een dief die komt om te slachten en te verdelgen.

Of nog een andere dief, dat zijn de geluksprofeten. 'Volg je gevoel! Neem het ervan! Je bent pas echt gelukkig als je...' Nou, en dan komt het. De wereld van de reclame. Als je tussen schaars geklede dames op een palmenstrand ligt, dán ben je pas echt gelukkig. Of als je die te gekke auto rijdt. Of als je echt goed verzekerd bent, dan kun je gerust leven. Noem het maar op. De geluksprofeten, ze strooien je zand in de ogen, en je ziet niet helder meer waar het écht om draait in het leven. Je wordt ingekapseld in een leven van luxe en welvaart, en God komt steeds verder uit beeld. En de dief, de meesterdief, hij lacht in zijn vuistje. Want intussen maakt hij je leven kapot.

Er zijn nog veel meer dieven. U kunt ze zelf bedenken. Sektes en groepen, waar je je vrijheid kwijtraakt, en waar je wordt geleerd dat je moet breken met je familie. Waar ze je al je geld uit de zak kloppen. En de verslavingen, die mensen kapot maken. Alcohol, drugs, of het gokken. Een wereld vol dieven...

4. Jezus geeft vrijheid, geeft Zichzelf, geeft leven en overvloed

'De dief', zegt Jezus, 'die lokt je binnen, om je leven te verwoesten. Maar als je door Mij binnenkomt, dan zul je behouden worden! Gered! Bij Mij ben je veilig!' Hoe weet je dat nou, dat je bij Jezus veilig bent? Dat Hij betrouwbaar is? Nou, ik noem drie dingen.

Ten eerste: Jezus geeft je vrijheid. Die dief, die sluit de schapen op, net als die rattenvanger. Bij de dief kom je klem te zitten. Maar wat zegt Jezus? 'Als iemand door Mij binnenkomt, dan zal hij behouden worden. En hij zal ingaan en uitgaan en weide vinden.' Jezus maakt je niet tot een gevangene. Je mag ingaan en uitgaan. Vanmorgen zijn we, om zo te zeggen, binnen. We komen samen in de gemeente, en we luisteren naar Gods Woord. We zingen en we bidden, en dat hebben we nodig. Maar straks gaan we weer weg, en iedereen trekt de wereld weer in. De goede Herder gaat mee, en Hij laat ons weidegrond vinden. Hij geeft ons alles wat we nodig hebben, waar we ook heengaan, wat we ook voor taak vervullen. En dan mogen we weer naar binnen. Naar binnen en naar buiten, je hebt alle vrijheid. Daarmee neemt die goede Herder ook een risico. Want er kunnen ook schapen afdwalen. Dat blijkt wel. Maar Jezus is geen dictator. Hij nodigt uit, altijd maar weer. En het doet Hem intens verdriet als je verdwaalt. Hij zoekt je op, waar je ook bent. Hij wil je liefdevol terugdragen naar de kudde. Maar Hij sluit je niet op in de schaapskooi. De volgende dag mag je wéér naar buiten. Ingaan en uitgaan. Echte vrijheid vind je niet bij de dieven. Echte vrijheid geeft alleen Jezus. Dat is één.

Hoe weet je dat je bij Hem moet zijn? Nou, kijk maar eens naar vers 11: 'De goede Herder zet Zijn leven in voor Zijn schapen.' De dief slacht de schapen, om er zelf beter van te worden. De goede Herder geeft Zichzelf in de dood, om Zijn schapen er beter van te laten worden. 'Hoe vreemd dat voor de schapen van Zijn weide de Herder Zelf ter slachtbank Zich liet leiden...' Jezus stierf, en Hij deed dat vrijwillig, om u te redden! En als u daar staat, aan de voet van het kruis, dan kijkt Hij u aan: 'Ik deed dit voor jou. Wat doe jij voor Mij?'

Jezus, Hij geeft vrijheid. Hij offert Zichzelf op, voor ons. Zou je er dan nog aan twijfelen, dat je bij Hem moet wezen? Maar er is nog iets. Die belofte, die als een diamant ligt te schitteren in uw liturgieblad. Kijk maar! Vers 10: 'Ik ben gekomen opdat zij leven hebben en overvloed! Leven! Weet u wat dat is? Dat is niet als een bewegend wezen tijd doorbrengen. Dan ben je de tijd aan het doden. Wat is leven? Echt leven? Wat echt leven is, dat weet je pas, als het schaars wordt. Als wij nu allemaal te horen kregen dat we nog maar vijf minuten te leven hadden, wat zouden we dan doen? U en ik, we weten het allebei. Dan zou het nog maar om één ding gaan. Niet meer om geld, niet meer om huizen, of vakanties of auto's. Dan zou het nog maar om één ding gaan: om de liefde. Dan zouden we onze geliefden omhelzen. Misschien zouden we ons mobieltje pakken en bellen: 'Ik wil het je nog één keer

zeggen, hoeveel ik van je houd.' En we zouden gaan bidden. Als het leven schaars wordt, dan weten we allemaal waar het om draait: om de liefde. En dat is nu precies wat die dieven je niet geven, en wat Jezus je wel geeft. Oneindige liefde. Hij gaf Zichzelf, en Hij leert ons te delen, te geven, en zo te leren liefhebben.

'Ik ben gekomen opdat zij leven hebben en overvloed'. Overvloed, u voelt wel aan, dat is dan geen materiële overvloed. Hoewel: daar mag je ook voor danken, als je er ook ruimhartig van deelt. Maar overvloed, letterlijk staat er in het Grieks: 'hetgeen wat méér is.' Méér dan het gewone. Méér dan wat je verwacht. In het leven met Jezus kom je voor heel wat verrassingen te staan. 'Ik had er nog maar nauwelijks voor gebeden, en toen kregen ik het al.' Of: 'Ik had al zolang gebeden, en ik begreep het maar niet, totdat het me opeens duidelijk werd, dat God een betere weg met me ging. Veel beter.' Verrassingen. Méér dan verwacht. Leven en overvloed.

5. De dieven verstrooien, de goede Herder vergadert. En wij? Wij mogen mee!

De goede Herder, ziet u Hem lopen? Op Zijn herdersfluit speelt Hij het lied van het leven, het lied van de eeuwigheid. De rattenvanger, die fluit het lied van de dood. Maar Jezus, Hij fluit het lied van het leven. En zo is Hij altijd Zijn kudde bijeen aan het vergaderen, Hij bidt ons samen. Vers 16: 'Nog andere schapen heb Ik, die niet van deze stal zijn; ook die moet Ik leiden en zij zullen naar Mijn stem horen, en het zal worden één kudde, één herder.' Jezus vergadert, en de duivel verstrooit. Ik ontdek dat steeds meer de laatste jaren. Jezus is altijd bijeen aan het brengen. En Hij heeft ons als ambtsdragers, als medewerkers, aangesteld, om Hem in die dienst te helpen. Als je niks doet, dan valt de boel vanzelf uiteen. Want de duivel zit niet stil. Die gaat wel door hoor! Er zijn altijd krachten die de zaak uit elkaar drijven, en die mensen willen losweken van de gemeente. 'Ah joh, je moet niet elke zondag daar gaan zitten. Doe niet zo overdreven. En heb je die gezien? Wat een kwal! En die? De huichelaar!' Altijd zitten er duiveltjes te porren in relaties tussen mensen, om gemeenteleden uit elkaar te drijven. Let u maar op! Vooral voor het Avondmaal! Dat zeiden mijn ouders altijd al, vroeger. Als het Avondmaal eraan kwam, was er altijd ruzie in huis. Maar daar waren ze op voorbereid, en ze zeiden: 'Hoho! Het moet goed komen!' En het kwam goed. De duivel, die moet je geen kans geven! 'Eén kudde! Eén herder!' De goede Herder, Hij vergadert. Hij brengt mensen bij elkaar, over grenzen heen van karakter, en van achtergrond, en van leeftijd, en van huidskleur, en noem maar op. Hij geeft leven en overvloed.

Nederland is de naïviteit voorbij. De dieven, ze proberen alles kapot te maken. Maar er is een Verlosser. De goede Herder, Hij fluit het lied van het leven. En met die goede Herder mogen wij, mogen jullie meewerken in het hoeden van de kudde. Hij schakelt ons niet uit, maar in. Hij schakelt iedereen in. Elke schaap heeft een eigen plekje in de kudde. En wij allemaal, als schapen van die éne Herder, mogen met Hem meegaan. Hoort u Hem fluitspelen? Hij gaf Zichzelf aan het kruis, maar nu is Hij opgestaan. Hij speelt het lied van het leven. Natuurlijk: u bent vrij. Volkomen vrij. Maar ik kan u wel verzekeren: nergens, nergens is het zo goed, als dicht bij Hem! Amen.